

מזוהה וחשיב גרמא כמו מים בכח שני. וא"כ ודאי לפי פירש המהרש"א חליבא דריש לקיש דס"ל דאשוי משום ממנו ולא הוה כח דאדם. דשלא במקום גחלת חשיב גרמא בעלמא לענין מיהא ושאר דיוט. וכמו דההיא דמשסה את שורו להרוג אדם שהוא פטור. דחשיב גרמא כדמפורש בב"ק (כ"ג) דרש"י (ד"ה פטור משסה):

וא"כ לפי זה שמוכח שלמד"א אשוי משום ממנו מה שהאש שורף שלא במקום גחלת לא הוה ככחו רק כמו שבהמיו עושה הדבר ומלך האדם חשוב כמו גרמא. א"כ בעיר הנדחת דחשיב ושפתא באש את העיר ואת כל שללה. אך יקיים המלוא הזאת כיון שמלך האדם שלא במקום גחלת לא חשיב כחו רק גרמא. א"כ לר"ך להניח גחלת על כל קרש וקרש מן הבית מהחלתו ועד סופו שלא להניח שום מקומו פניו בלא גחלת כמו שמוכח בשר שגריד שלא יבאר מקום פניו בלא מלח. וכן לר"ך להניח גחלת על כל ההקרה מהחלתו ועד סופה שלא יבאר מקום פניו בלא גחלת. וזה אי אפשר בשום אופן בעולם. דכיון דהחליל הבית לשורף באשוי מקומות. או אי אפשר לשים אדם להיות בבית ולהניח גחלת על שאר הקרשים שבטוחלים ושבמקרה. חלל ודאי לר"ך לומר שאף ע"י גרם מקיים המלוא של ושרפת כיון שהאדם גרם שישורף. וא"כ הוא הדין שיקיימו מלוא של ושרפת בסיד ע"י גרם. (ה) ועוד יס הביא ראה דהא ע"י גרם מקיימין המלוא חליבא דכולהי עולמא. והנה מלוא השבתת חמץ בפסח הוא מלוא המושגל על האדם דהא חביב חשיבותו שאור מזהב. ומשום זה הקשה הגאון ר' עקיבא חייג בל"ח סימן תמ"ו על הא דכבה המנן אברהם שס. בשם הש"ס דאם מלא חמץ בביתו ביום טוב דיוצא החמץ ע"י עטומ"י דחייב עשה דרבנן דחשיבותו (היינו שמיידי שביטל החמץ דלא לר"ך לבשרו רק מדרבנן) ודמי ל"ח דרבנן דחמירי לעטומ"י. דל"ך יכול לבשר החמץ ע"י עטומ"י הא אין שליחות לעטומ"י ולא מקיים המלוא ו"ל ולענ"ד יש לפקפק על זה. דיש לומר דלא מקיים בזה עשה דחשיבותו. כיון דמבערו ע"י עטומ"י. ואין שליחות לעטומ"י. והוי כאלו נעשה הבעור מלוא דלא מקיים בזה עשה דחשיבותו עכ"ל וזאת בפסחים דף ל"ב דחרומה חמץ בפסח לר' אליעזר חממא דס"ל כר' יוסי הגלילי דחמץ בפסח מותר בהנאה מריא לפני כלבו והא במריא לפני כלבו אינו עושה המלוא בידים. רק ע"י שמיעה את החמץ לפני הכלב. גורם שהכלב ישיבנה מן העולם. דשלאמא במשיל חמץ לגרם למד"א (בפסחים כ"ה) דלא לר"ך לפרר אף דהמים ממשין אותם. ולא הוא. מ"מ כיון דדרך המים למסות הוה כמו אש ולמד"א אש משום חיו הוה כמו עושה בידים כמבואר בזה"ש בבהדורין דף ע"ז (בד"ה סוף חמה) אבל במריא לפני כלבו לא עשה הוא שום מעשה רק כלבו השגיח את החמץ מן העולם. מיהו יש לומר דכיון דכרי דברי שהכלב יבאר את החמץ הוה כמו אש לענין חמץ ולמד"א אש משום חיו חשיב כח האדם לכל הדינים שבהורה כמו שבהורה הוה"ו בבהדורין ע"ז הכ"ל:

אמנם ה"ס בב"ק דף ג' ד"ה המעמיד ר"ל לומר כן ודחו סברא זאת וזה לשונם המעמיד בהמה חבירו על קמח חבירו חייב כו' אין לפרש דחייב מטעם אש דברי הויקא והוה כאלו נותן לשם אש כו'. דא"כ מטעם זה הוה ליה להתחייב אפילו ברה"ה. ולא משתמע בשום דוכא דלחייב ברה"ה אפילו מקרב בהמתו אל הפירות ומעמידה עליהם עכ"ל אבל לפי מאי דק"ל לדינא

מותר במקום מלוא. ואף במקום דלא שייך לומר דחייב עשה ודחי ל"מ. דהערוך הביא ראה לרבנו מהא דאיתא בזה"ש (ל"ג) ר' אלעזר בר' שמעון אומר ממעטין ענבים ביו"ט (פירש ענבי הדם). ופריך והא מהקן מלא. ומוקים ליה. במתנין לאכילה. ופריך. והא מודה ר"ש בפר"ק. ומשני. לא לריבא דאית ליה הושענא אחרייתא. אלא כיון דלא ניחא ליה ולא חייש ביהא תיקון שרי. אפ"ה דפסק רישיה הוה. ודמי ה"ס' כפוזות הג"ל את ראייתו זאת. דאית ליה הושענא אחרייתא. ועוד דלא הוה בעידנא ולא דמי עשה אף איסור ודאי ליכא למימר דשרי משום עשה דוחה ל"מ. דהא אית ליה הושענא אחרייתא. ועוד דלא הוה בעידנא ולא דמי עשה אף איסור דרבנן היכי דהוה שלא בעידנא כדמבאר במגן אברהם הכ"ל:

(ה) **ויי"נ** חלק דשאי בשריפת עיר הנדחת. דכיון שאי אפשר לקיים המלוא בגופו או בכחו למד"א אש משום ממנו רק ע"י גרמא. א"כ גלגל תורה בהדיא שמקיימין מלוא זאת ע"י גרמא שלא ע"י גופו וכו'. אבל במלוא שאפשר לקיים ע"י גופו או כחו. וליכא ראייה מן התורה שמקיימין אותה ע"י גרמא. לר"ך לקיים אותה ע"י גופו או כחו ולא ע"י גרמא. כיון דהתורה הטילה על האדם לעשות המלוא. בעי לפשות ע"י גופו או כחו. אמנם נראה כיון שכתובת אחת גלתה תורה שמקיימין את המלוא ע"י גרמא היינו בשריפת עיר הנדחת דכפי לו לאדם נעשית המלוא שחקקים ע"י גרמא. שוב ילפינן מינה בבבלי אז לכל המלוא שבתורה שכוני שחקקים המלוא ע"י גרמא. דמכתוב